

TVIRTINU:
Lietuvos Respublikos vidaus
reikalų ministrė
Agnė Bilotaitė

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJOS KORUPCIJOS
PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS NUSTATYMO IR ĮVERTINIMO LOBISTINĖS VEIKLOS
PRIEŽIŪROS IR ĮTAKOS TEISĖKŪRAI PRIEŽIŪROS SRITYSE
2021- 2022 METAIS IŠVADA**

2023-10-19 Nr. 56VL-61
Vilnius

- 1. Viešojo sektoriaus VRM lobistinės veiklos priežiūros ir įtakos teisėkūrai priežiūros subjektas ir veiklos sritys, kuriame atliktas Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas (toliau – KPTN) sritys. Argumentai;**
1. Lietuvos Respublikos lobistinės veiklos įstatymo (toliau – LVĮ) ir Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo (toliau – TPĮ) paskirtis – didinti lobistinės veiklos ir įtakos teisėkūrai skaidrumą išviešinant poveikio darymą teisėkūrai ir užtikrinti lobistinės veiklos ir įtakos teisėkūrai priežiūros efektyvumą.
 2. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. kovo 14 d. nutarimu Nr. 291 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. spalio 5 d. nutarimo Nr. 993 redakcija) 7 punkte nustatyti VRM veiklos tikslai realizuojami atliekant 8 punkte numatytas funkcijas, tarp kurių 8.1 ir 8.3. papunkčiuose nustatytos šios: „*rengia Lietuvos Respublikos Seimo priimamų teisės aktų, Vyriausybės nutarimų, sprendimų, rezoliucijų, kitų teisės aktų projektus, organizuoja ir (arba) koordinuoja priimtų teisės aktų įgyvendinimą; <...> vertina gautus derinti teisės aktų projektus ir teikia dėl jų savo išvadas.*“. VRM pagal savo kompetenciją tiesiogiai dalyvauja teisėkūros procesuose, todėl yra lobistų bei asmenų, darančių įtaką teisėkūrai tiesioginis objektas. Ši tendencija leido padaryti prielaidą, kad VRM atžvilgiu vykdomose lobistinės veiklos ir įtakos teisėkūrai srityse gali atsirasti rizikos pasireikšti korupcijai, padarant korupcinio pobūdžio ar kitas su korupcija susijusias veikas (pavyzdžiui, neteisėta lobistinė veikla). Taigi, minimų rizikų eliminavimas tiesiogiai susijęs su VRM vykdoma priežiūra šiose srityse ir jos efektyvumu.
 3. Lobistinės veiklos ir įtakos teisėkūrai priežiūros institutas įstatyminiu lygmeniu vertintinas kaip pakankamai naujas procesas, kas leido padaryti prielaidą apie galimai nepakankamą teisinį reguliavimą vykdomų priežiūrų kontekste, todėl KPTN padėtų identifikuoti galimai tobulintinas teisinio reguliavimo sritis.
 4. KPTN lobistinės veiklos ir įtakos teisėkūrai priežiūros srityse VRM niekada nebuvo atlikta.
 5. Atsižvelgiant į Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo ir jo atlikimo tvarkos rekomendacijų, patvirtintų Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2021 m. lapkričio 30 d. įsakymu Nr. 2-246 „Dėl Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo ir jo atlikimo tvarkos rekomendacijų patvirtinimo“ (toliau – Rekomendacijos) II skyriaus nuostatas, kiekvienam viešojo sektoriaus subjektui, prieš inicijuojant KPTN,

siūloma sudaryti veiklos sričių sąrašą. VRM veiklos sričių sąrašas nėra sudarytas. KPVTS nuomone, įsivertinus minėto sąrašo parengimo pridėtinę vertę per kaštų ir naudos analizės principus, toks veiklos sričių sudarymas pagal VRM nustatytus veiklos tikslus ir suteiktus įgaliojimus pareikalautų pernelyg didelių laiko sąnaudų.

6. KPVTS vykdo nuoseklią veiklą korupcijos rizikos ir jos veiksnių nustatymo srityje ir disponuoja (renka, analizuoja ir vertina) informacija apie VRM aktualias rizikas, todėl galimos rizikos lobistinės veiklos ir įtakos teisėkūrai srityse buvo įvardintos remiantis anksčiau 1 – 5 punktuose pateiktais argumentais.

KPTN atlikimas lobistinės veiklos priežiūros ir įtakos teisėkūrai priežiūros VRM srityse patvirtintos vidaus reikalo ministro Rekomendacijų 8 punkte nustatyta tvarka (KPVTS 2023 m. liepos 26 d. tarnybinis pranešimas Nr. 56VL-40).

1.1. KPTN tikslas

Antikorupciniu požiūriu įvertinti ir nustatyti korupcijos rizikos veiksnius, galinčius sudaryti prielaidas korupcijai pasireikšti, ir jų nustatymo atveju pasiūlyti priemones, kurios galėtų padėti šalinti/mažinti ir valdyti nustatytą korupcijos rizikos veiksnius.

1.2. Veiksmų planas ir taikyti duomenų rinkimo bei vertinimo metodai

1. Išanalizuoti lobistinę veiklą ir įtakos teisėkūrai veiklą reglamentuojančius teisės aktus, tame tarpe ir šiose srityse priimtus VRM vidaus administravimo aktus ir norminius teisės aktus;

2. Surinkti ir išanalizuoti 2021 – 2022 metų statistinius duomenis apie teisės aktų nustatyta tvarka per VRM Dokumentų valdymo sistemą (toliau – DVS) ir/ar per Duomenų valdymo bendrosios informacinės sistemą (toliau – DBSIS) VRM karjeros valstybės tarnautojų ar darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, kurie pagal teisės aktų nustatyta tvarka jiems suteiktas pareigines funkcijas dalyvauja rengiant, svarstant teisės aktų projektus ir juos priimant (toliau – VRM darbuotojai, arba Deklaruojantis asmuo) pateiktas *Asmens, kurio atžvilgiu vykdyta lobistinė veikla, deklaracijas* (toliau – deklaracija) bei atlikti VRM darbuotojų pateiktų deklaracijų ir teisės aktų nustatyta tvarka per Skaidrių teisėkūros procesų informacinėje sistemoje (toliau – SKAIDRIS) pateiktų *Lobistų skaidrių teisėkūros procesų deklaracijų* (toliau – lobisto deklaracija) kryžminio deklaravimo patikrą;

3. Atlikti struktūrizuotą interviu (Apklausa) su VRM padalinių vadovais ir VRM darbuotojais bei įvertinti tyrimo metu gautų duomenų rezultatus;

4. Įvertinus 1 – 3 punktuose gautus rezultatus nustatyti galimas korupcijos rizikos pasireiškimo rizikas ir jų lygį pagal svarbą. Esant poreikiui, pateikti pasiūlymus dėl nustatytų korupcijos rizikų suvaldymo. Rengiant KPTN išvadą, vadovautasi Rekomendacijomis.

2. Asmenys (subjektai), atlikę viešojo sektoriaus subjekto KPTN

VRM KPVTS vyresnioji patarėja Daina Mažeikienė

3. KPTN pradžios ir pabaigos laikas, analizuotas laikotarpis

KPTN pradžia – 2023 m. liepos 26 d. pabaiga – 2023 m. spalio 9 d. Analizuotas laikotarpis: 2021 m. – 2022 m.

KPTN lobistinės veiklos priežiūros srityje aprašymas

Lobistinėje veiklos priežiūros srityje vertinta, ar VRM yra priimti visi lokalūs teisės aktai, būtini lobistinę veiklą reglamentuojantiems teisės aktams įgyvendinti, ar juose yra nustatytos aiškios lobistinės veiklos viešumą ir skaidrumą užtikrinančios procedūros, leidžiančios efektyviai užkirsti kelią galimai neteisėtai lobistinei veiklai, ar VRM darbuotojai laikosi lobistinę veiklą reglamentuojančių teisės aktų ir ar yra efektyviai vykdoma lobistinės veiklos priežiūra VRM.

Atliekant KPTN taip pat 2023 m. rugsėjo mėn. buvo vykdoma VRM padalinių: Strateginių sprendimų paramos grupės, Viešojo saugumo politikos grupės, Viešojo administravimo ir vietos savivaldos politikos grupės, Valstybės tarnybos politikos grupės, Migracijos politikos grupės, Regioninės politikos grupės, Europos Sąjungos investicijų ir tarptautinių programų departamento ir Administravimo departamento Teisės taikymo skyriaus vadovų ir darbuotojų, kurie pagal teisės aktų nustatyta tvarka jiems suteiktas pareigines funkcijas dalyvauja rengiant, svarstant teisės aktų projektus ir juos priimant (toliau – respondentai), anoniminė Apklausa (Apklausa forma pateikiama Priede Nr. 1). Apklausa tikslas – įvertinti tikslinės grupės respondentų asmeninę patirtį taikant lobistinės veiklos priežiūrą reglamentuojančius teisės aktus. Apklausoje iš viso dalyvavo 30 respondentų: 5 padalinių vadovai ir 25 minėtų padalinių darbuotojai. Apklausoje rezultatų duomenys pateikiami atskirai pagal kiekvieną KPTN metu nagrinėjamą klausimą.

Lobistinė veikla – lobisto veiksmai, kuriais siekiama daryti įtaką LVĮ 2 straipsnio 1 dalyje nurodytiems asmenims¹, kad lobistinės veiklos užsakovo ar lobistinės veiklos naudotojas gavėjas interesais būtų priimami arba nepriimami teisės aktai (LVĮ 2 straipsnio 3 dalis). Taigi, lobisto veiksmai turi atitikti visus tris lobistinei veiklai būdingus požymius: 1) lobisto veiksmai, susiję tik su teisėkūros procesu; 2) lobisto veiksmis siekiama daryti įtaką tik konkrečiai asmenų kategorijai ir 3) įtaką siekiama daryti tam, kad asmens, kuriam atstovauja lobistas, būtų priimami arba nepriimami konkretūs teisės aktai. Vyriausioji tarnybinės etikos komisija (toliau – VTEK) buvo pabrėžusi², kad *lobistinė veikla deklaruojama tik dėl konkretaus teisės akto (ar teisės akto projekto) priėmimo, nepriėmimo ar teisės akto formulavimo vienu ar kitu būdu. Prašymas susitikti, bendrojo pobūdžio problemų aptarimas susitikimų metu ar elektroninėmis ir kitomis ryšio priemonėmis su asmenimis be konkrečių siūlymų nelaikytinas lobistine veikla (turi būti konkretūs veiksmai, kuriais siekiama daryti įtaką konkrečioms valstybinėje tarnyboje dirbantiems asmenims tam, kad būtų priimtas, nepriimtas ar pakeistas tam tikras teisės aktas) ir nėra deklaruotinas. Tais atvejais, kai dėl teisės aktų projektų lobistas raštu kreipiasi ne į konkretų asmenį, bet į valstybės instituciją (pvz., ministeriją ar Seimo komitetą), skaidrių teisėkūros procesų deklaraciją turėtų pildyti tik lobistas, nes nėra aišku, kieno atžvilgiu vykdyta lobistinė veikla. Kita vertus, toks kreipimasis vis tiek būtų laikomas lobistine veikla, nes valstybės institucijai atstovauja joje dirbantys politikai, pareigūnai, valstybės tarnautojai bei kiti asmenys. Be to, LVĮ 2 straipsnio 3 dalyje nustatoma, kad įtaka daroma subjektams, kurie savo veiksmis gali daryti įtaką teisės aktų priėmimui. Lobistas siekia daryti įtaką dėl konkretaus teisės akto projekto, todėl bet kuriuo atveju privalo deklaruoti lobistinę veiklą, neatsižvelgdamas į daromos įtakos adresatą ar objektą.*

KPTN metu buvo atlikta VTEK viešai teikiamos informacijos, esančios Lobistų deklaracijose³ *kontent analizė „Asmens, patyrusio lobistinę įtaką darbovietė – VRM“*. Nustatyta, kad lobistai

¹ Asmenys, kuriems lobistine veikla siekiama daryti įtaką, – Respublikos Prezidentas, Lietuvos Respublikos Seimo, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nariai, viceministrai, Vyriausybės, ministerijų kancleriai, parlamentinių politinių partijų vadovai, merai, savivaldybių tarybų nariai, savivaldybių administracijų direktoriai ir jų pavaduotojai, kiti valstybės tarnautojai, valstybės pareigūnai ir kiti asmenys, kurie pagal teisės aktų nustatyta tvarka jiems suteiktas pareigines funkcijas dalyvauja rengiant, svarstant teisės aktų projektus ir juos priimant.

² VTEK 2020 m. gruodžio 16 d. sprendimu Nr. KS-171 ir 2021 m. gegužės 5 d. sprendimu Nr. KS-192 priimtos Rekomendacinės gairės dėl lobistinės veiklos ir įtakos teisėkūrai (toliau – Rekomendacinės gairės) galiojo iki 2023 m. sausio 17 d. ir 2023 m. sausio 18 d. VTEK sprendimu Nr. KS-7 buvo panaikintos. Sprendimą panaikinti minėtas Rekomendacines gaires priėmė nauja VTEK sudėtis tikslu iš naujo peržiūrėti senas ir priimti naujas rekomendacijas.

³ SKAIDRIS. Lobistų skaidrumo deklaracijos (laikotarpis 2021-01-01 – 2022-12-31):

<https://skaidris.vtek.lt/public/lobbyistDeclaration/listPublic?filter=%7B%22page%22%3A1%22pageSize%22%3A100%22dateRange%22%3A%7B%22startDate%22%3A%222020-12-31T22%3A00%3A00.000Z%22%22%22endDate%22%3A%222022-12-31T21%3A59%3A59.999Z%22%22%22label%22%3A%22Dat%20C5%20B3%20pasirinkimas%22%22%22influencedPersonInstitutionName%22%3A%22Vidaus%20reikal%20C5%20B3%20ministerija%22%22%7D>

analizuojamu laikotarpiu pateikė 26 lobistų deklaracijas apie siekiamą daryti įtaką asmeniui, kurio darbovietė VRM. Atlikus jų analizę matyti, kad daugumoje atvejų buvo nurodoma VRM (arba kartu su kitomis institucijomis) ir/ar VRM vadovybė. Savo ruoštu Apklausos rezultatai parodė, kad tik 4 (arba 13 proc.) iš 30 respondentų nurodė apie jų atžvilgiu per paskutinius metus vykdytą lobistinę veiklą.

Lobistų vykdoma lobistinė veikla daugiau orientuota į VRM ir/ar VRM vadovybę, nei į konkrečius VRM darbuotojus, kurie pagal teisės aktų nustatyta tvarka jiems suteiktas pareigines funkcijas dalyvauja rengiant, svarstant teisės aktų projektus ir juos priimant.

Lobistinė veikla nelaikomos veiklos – LVĮ 7 straipsnis pateikia net 12 tokių veiklos formų. Takoskyra tarp lobistinės veiklos ir veiklos, kuri nelaikoma lobistine veikla kai kuriais atvejais yra pakankamai sudėtinga, todėl VTEK buvo pateikusi išaiškinimą² dėl kiekvienos LVĮ 7 straipsnyje įvardintos veiklos. Svarbu pažymėti, kad į Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo 2 straipsnio 5 dalyje išvardintų valstybės tarnyboje dirbančių asmenų sąrašą įeina VRM vadovybė ir VRM darbuotojai, todėl jų veiksmai ***inicijuojant, rengiant, svarstant teisės aktų projektus ir priimant teisės aktus***, atliekami pagal teisės aktų nustatyta tvarka jiems priskirtas pareigines funkcijas, nelaikomi lobistine veikla pagal LVĮ 7 straipsnio 3 punktą. *Jei pradinė teisės aktų pakeitimų iniciatyva kyla iš institucijos, o ne iš lobisto, tai tokia veikla nelaikytina lobistine. Atsižvelgiant į tai manytina, kad jei asmuo teikia siūlymus reaguodamas į institucijos iniciatyvą (t. y. pirminė iniciatyva kyla iš institucijos, o ne lobisto), tokia veikla turėtų būti ir toliau laikoma konsultavimusi su visuomene, o ne lobistine veikla, net jei asmuo pateikia pasiūlymų dėl teisės akto projekto keitimo praleidęs institucijos nustatytą terminą.*

Apklausos metu gauti rezultatai parodė, kad 22 respondentai (arba 73 proc.) nurodė nesusidūrę su sunkumais siekiant nustatyti ar jų atžvilgiu buvo vykdyta lobistinė veikla, tačiau 19 respondentų (arba 63 proc.) nurodė, kad reikalingi mokymai, kurie padėtų jiems įvertinti jų atžvilgiu vykdytą galimai lobistinę veiklą ir pasirinkti tinkamą veiksmų algoritmą.

VRM darbuotojų švietimas lobistinės veiklos priežiūros srityje yra būtinas siekiant tinkamai įgyvendinti lobistinę veiklą reglamentuojančius teisės aktus ir užtikrinti aiškesnę lobistinės veiklos viešumą ir skaidrumą užtikrinančią procedūrą.

Neteisėta lobistinė veikla – LVĮ 6 straipsnis nustato kriterijus, kuriais esant lobistinė veikla vertinama kaip neteisėta: 1) lobistas nedeklaruoja lobistinės veiklos LVĮ nustatyta tvarka; 2) lobistinę veiklą vykdo į lobistų sąrašą neįrašytas asmuo. Šiuo aspektu VTEK buvo išaiškinusi², kad jeigu LVĮ 5 straipsnio 3 ir 4 dalyse nurodytiems asmenims (šiuo atveju VRM vadovybei ar VRM darbuotojui) elektroninį laišką ar raštą su teisės aktų pakeitimų siūlymais atsiuntė į lobistų sąrašą neįrašytas asmuo, rekomenduotina apie tai informuoti VTEK, kuriai tenka pareiga išsiaiškinti ar buvo vykdyta neteisėta lobistinė veikla) ir tokiu atveju VRM vadovybei ar VRM darbuotojui, kurio atžvilgiu vykdyta lobistinė veikla, deklaracijos teikti nereikia.

Lobistinės veiklos priežiūros Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijoje tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2021 m. sausio 22 d. įsakymu Nr. 1V-62 „Dėl Lobistinės veiklos priežiūros Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijoje tvarkos aprašo patvirtinimo“ (iki 2022 m. sausio 2 d.) (toliau – Aprašas) ir vėliau nuo 2022 m. sausio 3 d. – Antikorupcinio (etiško) elgesio taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2022 m. sausio 3 d. įsakymu Nr. 1V-1 „Dėl Antikorupcinio (etiško) elgesio taisyklių patvirtinimo“ (Suvestinė redakcija nuo 2022-09-01) (toliau – Antikorupcinio (etiško) elgesio taisyklės) 90.8 papunkčio nuostatomis **VRM darbuotojai privalo pranešti nedelsiant apie neteisėtą lobistinę veiklą (pvz.: lobistinę veiklą vykdo į lobistų sąrašą neįrašytas asmuo, lobistas vienu metu atstovauja priešingų interesų turintiems lobistinės veiklos užsakovams ir kt.) ar lobisto pažadus atsilyginti, ar bandymą teikti dovanas ar kitokį atlygį už priimtą ar nepriimtą teisės aktą, administracinį sprendimą VTEK elektroniniu paštu vtek@vtek.lt.**

Apklausos metu vertinant respondentų patirtį matyti, kad visi keturi respondentai, kurių atžvilgiu buvo vykdyta lobistinė veikla, teigė, jog visais atvejais (viso 7 atvejais) deklaravo jų atžvilgiu vykdytą lobistinę veiklą. Be kita ko nurodė, kad prieš tai patikrino ar asmuo yra įrašytas į lobistų sąrašą (trys respondentai) ir ar asmuo yra deklaravęs lobistinę veiklą konkrečioje teisinio

reguliuojimo srityje (vienas respondentas), tuo tarpu 1 respondentas rėmėsi tik asmens pateikta informacija. Taip pat, Apklauskos metu vertinant respondentų patirtį taip pat matyti, kad tik vienu atveju buvo įtarta, kad asmuo galbūt vykdo neteisėtą lobistinę veiklą ir/ar neteisėtus lobisto veiksmus.

VRM darbuotojai, kurių atžvilgiu vykdyta lobistinė veikla, beveik visais atvejais atlieka galimų lobistų neteisėtumo atvejų patikrą, tačiau per paskutinius metus atvejų, kuomet buvo įtarta, kad asmuo galbūt vykdo neteisėtą lobistinę veiklą ir/ar neteisėtus lobisto veiksmus, iš esmės nebuvo išvelgta.

Lobistinės veiklos kryžminis deklaravimas vertinamas kaip lobistinės veiklos skaidrumą užtikrinantis įpareigojimas lobistinės veiklos objektams. Nustatyti šie deklaravimo lygiai: VRM vadovybei (LVĮ 5 straipsnio 3 dalis), VRM darbuotojams (LVĮ 5 straipsnio 4 dalis) ir lobistinės veiklos subjektams: lobistams (LVĮ 10 straipsnio 1 dalis) teisingai ir savalaikiai teikti ankščiau išvardintas deklaracijas.

VRM vadovybės ir VRM darbuotojų pareigos deklaruoti jų atžvilgiu patirtą lobistinę veiklą procedūrinis įgyvendinimas buvo/yra reguliuojamas skirtingais teisės aktais:

- **VRM vadovybė** iki 2021 m. gruodžio 31 d. deklaravo jų atžvilgiu vykdytą lobistinę veiklą pagal Asmens, kurio atžvilgiu vykdyta lobistinė veikla, deklaracijų pildymo ir pateikimo taisyklės, patvirtintas VTEK 2020 m. gruodžio 16 d. sprendimu Nr. KS-172 “Dėl Prašymų įrašyti į lobistų sąrašą, skaidrių teisėkūros procesų deklaracijų ir asmens, kurio atžvilgiu vykdyta lobistinė veikla, deklaracijų pildymo ir pateikimo taisyklių patvirtinimo“, nuo 2022 m. sausio 1 d. deklaruoja pagal Asmens, kuriam daryta vykdyta lobistinė veikla, deklaracijų pildymo ir pateikimo taisyklės, patvirtintas VTEK 2021 m. gruodžio 22 d. sprendimu Nr. KS-351 “Dėl prašymų įrašyti į asmenų, darančių įtaką teisėkūrai, sąrašą, prašymų išbraukti iš asmenų, darančių įtaką teisėkūrai, sąrašo, metinės skaidrių teisėkūros procesų ir asmens, kuriam daryta įtaka dėl teisėkūros, deklaracijų pildymo ir pateikimo taisyklių patvirtinimo“. Atlikus minėtų teisės aktų lyginamąją analizę nustatyta, kad VRM vadovybei taikyta/taikoma deklaracijų pildymo ir pateikimo procedūra iš esmės nepasikeitė, išskyrus tai, kad nuo 2022 m. sausio 1 d. papildomai teikiami ir duomenys „*Teisinio reguliavimo sritis, kurioje siekta daryti įtaką teisėkūrai*“, t. y. laukelyje iš klasifikatoriaus pasirenkama teisinio reguliavimo sritis, dėl kurios teisės akto ar teisės akto projekto vykdyta lobistinė veikla.

Atitinkamai, VRM vadovybė iki 2021 m. gruodžio 31 d. naudojo deklaracijų formas, patvirtintas VTEK 2020 m. spalio 7 d. sprendimu Nr. KS-131 “Dėl asmens, kurio atžvilgiu vykdyta lobistinė veikla, deklaracijos, skaidrių teisėkūros procesų deklaracijos, asmens, kuriam daryta įtaka dėl teisėkūros, deklaracijos formų patvirtinimo“, nuo 2022 m. sausio 1 d. – deklaracijų formas, patvirtintas VTEK 2021 m. gruodžio 22 d. sprendimu Nr. KS-338 “Dėl prašymų įrašyti į asmenų, darančių įtaką teisėkūrai, sąrašą, prašymų išbraukti iš asmenų, darančių įtaką teisėkūrai, sąrašo, metinės skaidrių teisėkūros procesų ir asmens, kuriam daryta įtaka dėl teisėkūros, deklaracijų pildymo ir pateikimo taisyklių patvirtinimo“. Atlikus jų lyginamąją analizę matyti, kad formos turinys iš esmės nepasikeitė, išskyrus tai, kad nuo 2022 m. sausio 1 d. forma taip pat buvo papildyta duomenimis „*Teisinio reguliavimo sritis, kurioje siekta daryti įtaką teisėkūrai*“.

- **VRM darbuotojai** iki 2022 m. sausio 2 d. deklaravo jų atžvilgiu patirtą lobistinę veiklą pagal Aprašo nuostatas, o nuo 2022 m. sausio 3 d. – deklaruoja pagal Antikorupcinio (etiško) elgesio taisyklių 83 – 88 punktų nuostatas ir jos 12 priede patvirtintą deklaracijos formą.

Pati deklaravimo procedūra nustatyta sekančiai: VRM darbuotojas, deklaruodamas jo atžvilgiu vykdytą lobistinę veiklą, užpildo Antikorupcinio (etiško) elgesio taisyklių 12 priede nurodytą deklaracija ir per DVS (DBSIS) pateikia susipažinti tiesioginiam vadovui, VRM kancleriui ir KPVTs. Vidaus reikalų ministro patarėjai, atskirų VRM administracijos struktūrinių padalinių vadovai (grupių vadovai, departamentų direktoriai, skyrių, nesančių departamento sudėtyje, vedėjai) užpildytą deklaraciją šiame punkte nustatyta tvarka pateikia susipažinti savo tiesioginiam vadovui (vidaus reikalų ministrui, vidaus reikalų viceministrui arba VRM kancleriui) ir KPVTs. <...> Deklaracijos registruojamos ir saugomos laikantis Lietuvos vyriausiojo archyvaro priimtų teisės aktų, reglamentuojančių dokumentų valdymą, reikalavimų ir kitų teisės aktų, kuriuose reglamentuojamas dokumentų valdymas VRM. Deklaracijos duomenys nėra viešai skelbiami. Su Deklaruojančių asmenų užpildytomis deklaracijomis be šių asmenų tiesioginių vadovų taip pat turi teisę susipažinti

vidaus reikalų ministras, vidaus reikalų viceministrai, VRM kancleris. Pažymėtina, kad DBSIS posistemėje yra sukurtas *Lobistinės veiklos priežiūros Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijoje dokumentų registras (ILOB)*, kuriame registruojamos deklaracijos. Be kita ko, Antikorupcinio (etiško) elgesio taisyklių 90.1 papunktis VRM darbuotoją įpareigoja *laiku ir tinkamai deklaruoti jų atžvilgiu vykdomą lobistinę veiklą*.

Apklauskos metu vertinant respondentų patirtį matyti, kad visi 4 respondentai, kurių atžvilgiu buvo vykdyta lobistinė veikla, nurodė visais atvejais deklaravę jų atžvilgiu vykdytą lobistinę veiklą.

Svarbu pažymėti, kad KPTN metu atliktas ne tik lobistinę veiklą reglamentuojančių teisės aktų teisinis vertinimas ir vertinama respondentų patirtis, taip pat išanalizuotos ir įvertintos deklaravimo procedūros tendencijos bei statistiniai duomenys:

2021 metai:

Per DVS užregistruotos 6 VRM darbuotojų pateiktos 6 deklaracijos:

Visos deklaracijos užpildytos tinkamai ir pateiktos nepraleidus nustatyto termino, t. y. ne vėliau kaip per septynias dienas nuo lobistinės veiklos dėl konkretaus teisės akto projekto pradžios (žodinio ar rašytinio (taip pat ir elektroninėmis priemonėmis) teisės akto projekto nuostatų aptarimo su lobistu).

Atlikta kryžminė deklaravimo patikra:

Sutikrinti VRM darbuotojų teiktų deklaracijų ir lobistų teiktų Lobistų deklaracijų duomenys siekiant įvertinti ar visi lobistai, nurodyti VRM darbuotojų deklaracijose, yra įrašyti į lobistų sąrašą LVĮ 4 straipsnio 2 dalies 1 punkto ir 8 straipsnio nustatyta tvarka ir deklaravo lobistinę veiklą LVĮ 4 straipsnio 2 dalies 2 punkto nustatyta tvarka:

- Vieno VRM darbuotojo teikta deklaracija – *Dėl patvirtintų įmonių sąrašo sudarymo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2019 m. spalio 30 d. įsakymu Nr. IV-890*. Siūlymą patikslinti minėtą teisės aktą VRM pateikė į Lobistų sąrašą įtrauktas lobistas (fizinis asmuo P.D.), deklaravęs lobistinės veiklos pradžią dėl minėto teisės akto.

- Dviejų VRM darbuotojų teiktos deklaracijos – *Dėl bendrųjų priešgaisrinės saugos taisyklių, patvirtintų Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos 2005 m. vasario 18 d. įsakymu Nr. 64 (380 ir 381 punktai)*. Siūlymą pakeisti minėto teisės akto 380 ir 381 punktų nuostatas organizuojant pasitarimą VRM darbuotojams pateikė lobistas (juridinis asmuo LBEA „L“, kuriam atstovavo V.M.), deklaravęs lobistinės veiklos pradžią dėl minėto teisės akto.

- Trijų VRM darbuotojų teiktos deklaracijos – *Dėl Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 27² straipsnio papildymo įstatymo projekto* – siūlymą sudaryti palankesnes sąlygas autoverslininkams, išskirtinėmis sąlygomis gaunant VIN kodą VRM darbuotojams pateikė lobistas (juridinis asmuo „FL“, kuriam atstovavo A.P.), deklaravęs lobistinės veiklos pradžią dėl minėto teisės akto projekto. *Nustatyta, kad deklaracijose klaidingai nurodytas lobistas (lobistas nurodytas jo atstovas)*.

Papildomai sutikrinti nuo 2021 m. sausio 1 d. iki 2022 m. gruodžio 31 d. per SKAIDRIS teiktų lobistų deklaracijų duomenys siekiant įvertinti ar visi VRM darbuotojai deklaravo jų atžvilgiu vykdytą lobistinę veiklą LVĮ 5 straipsnio 4 dalies nustatyta tvarka. Nustatyta, kad lobistas (juridinis asmuo „LPIA“) 2021 m. spalio 18 d. teikė dvi lobistų deklaracijas ir nurodė konkretų VRM darbuotoją kaip asmenį, kurio atžvilgiu buvo siekiama daryti įtaką. Įvertinus lobisto deklaracijos turinį matyti, kad lobistas neteikė konkretaus teisės akto projekto, o deklaravo posėdį dėl darbuotojų įdarbinimo iš trečiųjų šalių sąlygų palengvinimo. Iš to seka, kad VRM darbuotojas neturėjo pareigos pateikti deklaraciją dėl jo atžvilgiu vykdytos lobistinės veiklos.

2022 metai:

Per DBSIS užregistruota 1 VRM darbuotojo teikta 1 deklaracija:

Atlikus **kryžminę deklaravimo patikrą** nustatyta, kad VRM darbuotojo deklaracijoje nurodytas juridinis asmuo „MP, I“ (jo atstovas) nėra įrašytas į Lobistų sąrašą ir nėra deklaravęs lobisto veiklos dėl *Europos parlamento ir Tarybos Reglamento, kuriuo nustatomos seksualinės prievartos prie vaikus prevencijos ir kovos su ja (toliau – Reglamentas) įgyvendinimo*, nes neteikė

konkreto teisės akto projekto, o tik nepritare dėl naujojo ES vaikų seksualinio išnaudojimo centro steigimo ir papildomos administracinės naštos teisėsaugai sukėlimo. Atsižvelgiant į tai, kad tokie bendrojo pobūdžio problemų aptarimai su asmenimis be konkrečių siūlymų nelaikytini lobistine veikla, todėl VRM darbuotojo teikta deklaracija vertinama kaip savanoriškas galimai patirtos įtakos teisėkūrai deklaruojimas.

Pagal LVĮ 5 straipsnio 5 dalį **VRM vadovybė** privalo viešai skelbti savo darbotvarkes (juridinių asmenų, kuriuose jie eina pareigas, interneto svetainėse). Šiuo aspektu KPPTS vykdo nuolatinę stebėseną ir konstatuojama, kad ministrė, viceministrai ir ministerijos kanclerės darbotvarkės yra skelbiamos kasdien, jose nurodytas užimtumo pobūdis laiko skalėse, **tačiau neatitikčių nenustatyta**.

Pagal LVĮ 5 straipsnio 1 dalį **VRM** kaip viešasis subjektas privalo: 1) *sudaryti sąlygas lobistams įgyvendinti LVĮ 4 straipsnio 1 dalyje nustatytas teises*; 2) *nevaržyti teisėtą lobistų veiklą ir leisti jiems nekliudomai įgyvendinti lobistinės veiklos užsakovų, lobistinės veiklos naudotojų teisėtus interesus*; ir 3) *sudaryti sąlygas VTEK atlikti įstatymuose nustatytą lobistinės veiklos priežiūros funkcijas*.

VRM darbuotojams, kuriems lobistinė veikla siekiama daryti įtaką⁴ Antikorupcinio (etiško) elgesio taisyklių 90.5 – 90.7 papunkčiai įtvirtina pareigą: *pateikti lobistui informaciją, kurios jis prašo, kurią jis turi teisę gauti ir kuri numatyta LVĮ 4 straipsnio 1 dalyje, laikantis Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotinio naudojimo įstatyme nustatytos tvarkos ir terminų (90.5 papunktis); kviešti lobistą dalyvauti rengiamuose susitikimuose, posėdžiuose, pasitarimuose dėl įstatymo ar poįstatyminio teisės akto projekto (90.6 papunktis); teikti informaciją lobistui tik turint įgaliojimą tai daryti ir laikantis asmens duomenų ir konfidencialumo apsaugos reikalavimų (90.7 papunktis)*.

Apklausoje metu keturių respondentų, kurių atžvilgiu buvo vykdyta lobistinė veikla, buvo prašoma pateikti savo patirtį apie tai, kaip jie įgyvendina Antikorupcinio (etiško) elgesio taisyklių 90.5 – 90.7 papunkčiuose įtvirtintas pareigas. Apklausoje rezultatai parodė, kad:

- Du respondentai iš keturių visais atvejais teikė lobistui jo prašomą informaciją, vienas respondentas – neteikė tokios informacijos, kadangi pats lobistas jos neprašė⁵, o kitas respondentas – nežinojo ar vykdė tokius veiksmus.

- Nei vienas iš keturių respondentų nekvietė lobistų dalyvauti jų rengiamame susitikime, posėdyje ar pasitarime dėl įstatymo ar poįstatyminio teisės akto projekto, nes lobistas to nepageidavo.

VRM darbuotojams, kuriems lobistinė veikla siekiama daryti įtaką Antikorupcinio (etiško) elgesio taisyklių 90.2 – 90.4 papunkčiai taip pat įtvirtinta pareigą: *informuoti žodžiu ar elektroniniu paštu savo tiesioginį vadovą apie kiekvieną planuojamą susitikimą su lobistu ir susitikti su lobistu tik gavus tiesioginio vadovo leidimą. Pasibaigus susitikimui, pateikti tiesioginiam vadovui informaciją apie įvykusį pokalbį (90.2 papunktis); priimti kvietimus į lobistų organizuojamus renginius tik įvertinus, ar toks susitikimas nesukels interesų konflikto rizikos ir nekels abejonių dėl ministerijos veiklos skaidrumo (90.3 papunktis); atsisakyti lobistų asmeninių kvietimų susitikti su lobistais, lobistinės veiklos užsakovais, lobistinės veiklos naudotojais ir jų atstovais po darbo valandų neoficialioje aplinkoje (kavinėse, restoranuose ar kt.) (90.4 papunktis)*.

Apklausoje metu keturių respondentų, kurių atžvilgiu buvo vykdyta lobistinė veikla, buvo prašoma pateikti savo patirtį apie tai, kaip jie įgyvendina Antikorupcinio (etiško) elgesio taisyklių 90.2 – 90.4 papunkčiuose įtvirtintas pareigas. Apklausoje rezultatai parodė, kad:

- Du respondentai iš keturių visais atvejais informavo savo tiesioginį vadovą apie suplanuotą susitikimą su lobistu ir/ar dalyvavimą lobisto organizuojame renginyje, vienas respondentas – ne visais atvejais, kitas respondentas – nežino.

- Trys respondentai iš keturių visais atvejais teikė informaciją tiesioginiam vadovui apie įvykusį pokalbį ir/ar renginį, vienas respondentas – nežino.

⁴ Taisyklės netaikomos **VRM vadovybei**.

⁵ *Asmenys turi patys kreiptis į atitinkamas institucijas ir nurodyti kontaktus, kuriais norėtų gauti informaciją apie atitinkamus teisės aktų projektus*. Rekomendacinės gairės dėl lobistinės veiklos ir įtakos teisėkūrai, patvirtintos VTEK 2021 m. gegužės 5 d. sprendimu Nr. KS-192, 9 lapas

Pagal LVĮ 5 straipsnio 2 dalį ir **VRM vadovybei ir VRM darbuotojui** draudžiama *iš lobistų priimti dovanas ar kitokį atlygį*. Nustatyta, kad pagal Antikorupcinio (etiško) elgesio taisyklių 89 punktą įtvirtina paminėtą draudimą **VRM darbuotojams**. Atitinkamai, Antikorupcinio (etiško) elgesio taisyklių 90.8 papunktis įpareigoja *apie lobisto pažadus atsilyginti, ar bandymą teikti dovanas ar kitokį atlygį už priimtą ar nepriimtą teisės aktą, administracinį sprendimą pranešti nedelsiant VTEK elektroniniu paštu vtek@vtek.lt*.

Apklausa metu keturių respondentų, kurių atžvilgiu buvo vykdyta lobistinė veikla, buvo prašoma pateikti savo patirtį apie tai, kaip jie įgyvendina Antikorupcinio (etiško) elgesio taisyklių 90.8 papunktyje įtvirtintą pareigą. Apklausa rezultatai parodė, kad tik vienas iš keturių respondentų įtarė galimus lobisto neteisėtumo atvejus, tačiau nežino ar teikė informaciją VTEK ar KPPTS.

KPTN svarbus LVĮ 13 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas bendras **atsakomybės už LVĮ pažeidimus principas** – už deklaracijoje pateiktų duomenų tikrumą atsako Deklaruojantis asmuo.

VRM vadovybės ir VRM darbuotojų atsakomybės procedūrinis įgyvendinimas yra reguliuojamas skirtingais teisės aktais:

- **VRM vadovybė**, deklaruodama jos atžvilgiu vykdytą lobistinę veiklą, išimtinai vadovaujasi anksčiau paminėtais VTEK priimtais teisės aktais (taisyklėmis ir formomis). Juose nustatyta, kad už deklaracijos nepateikimą, pavėluotą deklaracijos pateikimą, neteisingą deklaruotinių duomenų nurodymą arba deklaruotinių duomenų nenurodymą įstatymų nustatyta tvarka atsako Deklaraciją teikiantis asmuo. Svarbu pažymėti, kad vadovaujantis LVĮ 5 straipsnio 3 dalies, 11 straipsnio ir Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymo 2, 17 ir 18 straipsnių nuostatomis, lobistinės veiklos priežiūra yra deleguota VTEK. *Iš to seka, kad VTEK įgaliota prižiūrėti kaip įgyvendinamos LVĮ nuostatos ir vykdyti lobistinės veiklos priežiūrą VRM vadovybės atžvilgiu, todėl tai nėra atliekamo KPTN objektas.*

- **VRM darbuotojams** taikytame Apraše ir dabar taikomose Antikorupcinio (etiško) elgesio taisyklėse, kurios 94 punktą nustato, kad VRM darbuotojai, pažeidę Antikorupcinio (etiško) elgesio taisyklių reikalavimus, traukiami tarnybinėn ar drausminėn atsakomybėn Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

Lobistinės veiklos priežiūra VRM Antikorupcinio (etiško) elgesio taisyklių 92 – 93 punktuose nustatyta hierarchiniu principu:

VRM kancleris – koordinuoja Antikorupcinio (etiško) elgesio taisyklių V skyriaus „Lobistinės veiklos priežiūra“ nuostatų laikymąsi;

VRM KPPTS – kontroliuoja Antikorupcinio (etiško) elgesio taisyklių V skyriaus „Lobistinės veiklos priežiūra“ nuostatų laikymąsi, o šio skyriaus įgaliojimų ribos apibrėžtos Antikorupcinio (etiško) elgesio taisyklių 93 punkte nustatytų funkcijų ribose, t. y.: *prižiūri, ar deklaruojantys asmenys laiku ir tinkamai pateikia deklaracijas (93.1 papunktis); konsultuoja darbuotojus dėl deklaracijų pildymo ir pateikimo (93.2 papunktis); jeigu yra gauta pagrįsta informacija apie tai, kad deklaruojantis asmuo nesilaiko Antikorupcinio (etiško) elgesio taisyklių nuostatų dėl deklaracijos pateikimo, informuoja deklaruojantį asmenį apie Antikorupcinio (etiško) elgesio taisyklėse jam nustatytas pareigas ir nustato protingą terminą, kuris negali būti ilgesnis kaip septynios dienos, pašalinti šių Antikorupcinio (etiško) elgesio taisyklių reikalavimų pažeidimą. Nustatęs, kad deklaruojantis asmuo neįvykdė reikalavimo pašalinti nurodytą pažeidimą, nedelsdamas apie tai informuoja tiesioginį deklaruojančio asmens vadovą ir teikia pasiūlymą vidaus reikalų ministrui ar ministerijos kancleriui inicijuoti tarnybinio nusizengimo tyrimą dėl galimo LVĮ ir Antikorupcinio (etiško) elgesio taisyklių reikalavimų nevykdymo ar netinkamo jų vykdymo (93.3 papunktis); vidaus reikalų ministro ar VRM kanclerio pavedimu, esant pagrįstai informacijai, atlieka galimų Antikorupcinio (etiško) elgesio taisyklių reikalavimų nuostatų pažeidimų tyrimus (93.4 papunktis); ne rečiau kaip kartą per metus apibendrina informacijos apie darbuotojų atžvilgiu vykdytą lobistinę veiklą duomenis ir juos teikia vidaus reikalų ministrui ir VRM kancleriui (93.5 papunktis).*

Be kita ko, VRM KPVTs VRM internetinėje svetainėje⁶ teikia ir nuolat atnaujina VRM vadovybei ir VRM darbuotojams naudingą informaciją, susijusią su lobistinės veiklos priežiūra VRM:

- Pateikti aktualūs lobistinę veiklą reglamentuojantys teisės aktai;
- Pateikiamos aktualios VTEK rekomendacijos;
- Pateikiama aktuali nuoroda į VTEK disponuojamą SKAIDRIS;
- Pateikiama KPVTs sudaryta Atmintinė, kurioje sudėliotas pagrindinių veiksmų VRM darbuotojams, susidūrus su lobistine įtaka, algoritmas;
- Pateikiama KPVTs sudaryta Lobistinės įtakos ir darytos įtakos dėl teisėkūros deklaravimo veiksmų schema, skirta vidaus reikalų ministrui, viceministrams ir kancleriui;
- Pateikiamos Pagrindinės gairės dėl lobistinės įtakos ir jos deklaravimo, skirta ir VRM darbuotojams ir vidaus reikalų ministrui, viceministrams ir kancleriui.

Antikorupcinio (etiško) elgesio taisyklės neapibrėžia **VRM darbuotojo tiesioginio vadovo įgaliojimų vykdyti vidinę lobistinės veiklos priežiūrą savo padalinyje**, prižiūrint, kaip jo pavaldiniai laikosi Taisyklių 89 – 90 reikalavimų.

Apklausoje metu penkių respondentų (padalinių vadovų) buvo prašoma pateikti informaciją apie savo patirtį apie tai, kaip jie savo padalinyje užtikrina Antikorupcinio (etiško) elgesio taisyklių 89 – 90 reikalavimų laikymąsi. Apklausoje rezultatai parodė, kad:

- Dviejų padalinių vadovai – vykdo vidinę lobistinės veiklos priežiūros kontrolę;
- Dviejų padalinių vadovai – nevyko ar vykdo iš dalies vidinę lobistinės veiklos priežiūros kontrolę, nes, jų nuomone, nėra tokio poreikio ar maža pasireiškimo tikimybė.
- Vieno padalinio vadovas – negalėjo atsakyti į klausimą ar savo padalinyje vykdo vidinę lobistinės veiklos priežiūros kontrolę, nes nežino, kas yra ta vidinė lobistinės veiklos priežiūros kontrolė.

- Visi penki padalinių vadovai nurodė, kad jų padaliniuose nebuvo nustatyta atvejų, kuomet kreipėsi lobistas su skundu dėl jo teisių apribojimo ar pažeidimo ar atvejų, kai jų padalinio darbuotojas nesilaikė lobistinę veiklos priežiūrą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų (pavyzdžiui, nedeklaravo jo atžvilgiu vykdytos lobistinės veiklos, be jo leidimo darbuotojas susitikinėjo su lobistu ir pan.).

Tokie duomenys leidžia teigti, kad galimybės identifikuoti galimus atvejus jų tiesioginiam vadovui nevykdant ar iš dalies vykdant vidinę lobistinės veiklos priežiūros kontrolę, yra ženkliai apribotos. Savo ruoštu būtina pažymėti, kad lobistinės veiklos intensyvumas VRM darbuotojų atžvilgiu yra labai žemas (per 2 metus buvo pateiktos tik 7 deklaracijos). Iš to seka, kad padalinių vadovų rezoliucijų skyrimo, užduočių skirstymo nuostatos ir Taisyklių 90 p. įtvirtintos darbuotojų pareigos visgi sudaro prielaidas padalinių vadovams, suvaldyti galimus rizikos veiksnius.

4. Nustatyta rizika (R), jos lygis ir svarba

R – Antikorupcinio (etiško) elgesio taisyklės nėra pakankamos efektyviam VRM darbuotojų atžvilgiu vykdytos lobistinės veiklos priežiūros užtikrinimui:

1) Antikorupcinio (etiško) elgesio taisyklių 85 punktas VRM KPVTs suteikia teisę gauti informaciją apie VRM darbuotojo pateiktą deklaraciją, tačiau nesuteikia teisės VRM KPVTs nedelsiant (paaiškėjus šiems faktams) gauti iš VRM padalinių (VRM darbuotojo žinomas aplinkybės (įtarimus) apie neteisėtos lobistinės veiklos ar apie lobisto vykdomus neteisėtus veiksmus: neteisėtą lobistinę veiklą ar lobisto pažadus atsilyginti, ar bandymą teikti dovanas ar kitokį atlygį už priimtą ar nepriimtą teisės aktą, administracinį sprendimą.

2) Antikorupcinio (etiško) elgesio taisyklių nuostatose neapima būtinus lobistinės veiklos priežiūros kontrolės etapus, t. y. nėra aiškiai reglamentuota kaip VRM padaliniuose yra užtikrinama vidinė lobistinės veiklos priežiūros kontrolė.

⁶ VRM lobistinės veiklos priežiūra. <https://vrm.lrv.lt/lt/korupcijos-prevencija/lobistines-veiklos-prieziura/>

Įvertintas **R poveikio (P) lygis:**

<i>Rizika</i>	<i>Požymis, situacija</i>	<i>Poveikio lygis (1 – 5 balai)</i>
R – Antikorupcinio (etiško) elgesio taisyklės nėra pakankamos efektyviam VRM darbuotojų atžvilgiu vykdytos lobistinės veiklos priežiūros užtikrinimui	Antikorupcinio (etiško) elgesio taisyklių 85 punktas KPTVS suteikia teisę gauti informaciją apie VRM darbuotojo pateiktą Deklaraciją, tačiau nesuteikia teisės KPVTs nedelsiant (paaiškėjus šiems faktams) gauti iš VRM padalinių (VRM darbuotojo žinomas aplinkybes (įtarimus) apie neteisėtos lobistinės veiklos ar apie lobisto vykdomus neteisėtus veiksmus: neteisėtą lobistinę veiklą ar lobisto pažadus atsilyginti, ar bandymą teikti dovanas ar kitokį atlygį už priimtą ar nepriimtą teisės aktą, administracinį sprendimą.	1
	Antikorupcinio (etiško) elgesio taisyklių nuostatos neapima būtinų lobistinės veiklos priežiūros kontrolės etapų, t. y. nėra aiškiai reglamentuota kaip VRM padaliniuose yra užtikrinama vidinė lobistinės veiklos priežiūros kontrolė, tačiau rezoliucijų skyrimo, užduočių skirstymo nuostatos ir Taisyklių 90 p. įtvirtintos darbuotojų pareigos sudaro prielaidas padalinių vadovams, valdyti galimus rizikos veiksnius.	1

Įvertintas **R kilimo tikimybės (T) lygis:**

<i>Rizikos</i>	<i>Požymis, situacija</i>	<i>Tikimybės lygis (1 – 5 balai)</i>
R₁ – Antikorupcinio (etiško) elgesio taisyklės nėra pakankamos efektyviam VRM darbuotojų atžvilgiu vykdytos lobistinės veiklos priežiūros užtikrinimui.	Antikorupcinio (etiško) elgesio taisyklių 85 punktas KPTVS suteikia teisę gauti informaciją apie VRM darbuotojo pateiktą Deklaraciją, tačiau nesuteikia teisės KPVTs nedelsiant (paaiškėjus šiems faktams) gauti iš VRM padalinių (VRM darbuotojo žinomas aplinkybes (įtarimus) apie neteisėtos lobistinės veiklos ar apie lobisto vykdomus neteisėtus veiksmus: neteisėtą lobistinę veiklą ar lobisto pažadus atsilyginti, ar bandymą teikti dovanas ar kitokį atlygį už priimtą ar nepriimtą teisės aktą, administracinį sprendimą.	1
	Antikorupcinio (etiško) elgesio taisyklių nuostatos neapima būtinų lobistinės veiklos priežiūros kontrolės etapų, t. y. nėra aiškiai reglamentuota kaip VRM padaliniuose yra užtikrinama vidinė lobistinės veiklos priežiūros kontrolė.	1

R lygis apskaičiuotas pagal formulę **R = T x P**.

R svarba nustatyta taikant Rekomendacijų 3 lentelėje pateiktą matricų metodą ir Rekomendacijų 19.4 papunktyje pateiktą vertinimo matricos šabloną.

POVEIKIS (P)	Katastrofinis	5	10	15	20	25
	Kritinis	4	8	12	16	20
	Pastebimas	3	6	9	12	15
	Žemas	2	4	6	8	10
	Nereikšmingas	1	2	3	4	5
		Labai žemai	Žema	Vidutinė	Aukšta	Labai aukšta
TIKIMYBĖ (T)						

4.1. Raudonas rizikingumo lygis (žemėjančia tvarka nuo didžiausio balo)	-
4.2. Geltonas rizikingumo lygis (žemėjančia tvarka nuo didžiausio balo)	-
4.3. Žalias rizikingumo lygis (žemėjančia tvarka nuo didžiausio balo)	R –Antikorupcinio (etiško) elgesio taisyklės nėra pakankamos, kad sudarytų prielaidas efektyviai atlikti VRM darbuotojų atžvilgiu vykdomos lobistinės veiklos deklaravimą ir priežiūrą

KPTN įtakos teisėkūrai priežiūros srityje aprašymas

TPĮ 2 straipsnio 6 dalis nustato, kad *teisėkūra tai procesas, apimantis teisėkūros iniciatyvų pareiškimą, teisės aktų projektų rengimą, teisės aktų priėmimą, pasirašymą ir skelbimą*; o to paties 7 punktą nustato, kad *teisėkūros iniciatyva yra pasiūlymas nustatyti naują ar keisti esamą teisinį reguliavimą nurodant šio teisinio reguliavimo nustatymo ar keitimo tikslus ir pagrindines teisinio reguliavimo nuostatas*. Šios srities analizei aktualios TPĮ 5¹ – 5³ straipsnių nuostatos, įsigaliojusios 2021 m. sausio 1 d.

TPĮ 5³ straipsnio 1 dalies 3 punktą, Taisyklių 5 punktą (redakcija, galiojusi iki 2021 m. gruodžio 31 d.) ir Taisyklių 8 punktą (redakcija galiojanti nuo 2022 m. sausio 1 d.) įtvirtina **VRM vadovybės** diskrecijos teisę apsispręsti ir vienašališkai priimti sprendimus per SKAIDRIS deklaruoti ar nedeklaruoti jo atžvilgiu darytą įtaką dėl teisėkūros. Svarbu pažymėti, kad KPVTs VRM internetinėje svetainėje⁷ VRM vadovybei yra pateikusi pagrindines gaires dėl darytos įtakos dėl teisėkūros deklaravimo.

Darytos įtakos teisėkūrai procedūrinis įforminimas iki 2021 m. gruodžio 31 d. buvo vykdomas vadovaujantis Asmens, kuriam daryta įtaka dėl teisėkūros, deklaracijų pildymo ir pateikimo taisyklėmis, patvirtintomis VTEK 2020 m. gruodžio 16 d. sprendimu Nr. KS-173 “Dėl Prašymų įrašyti į asmenų, darančių įtaką teisėkūrai, sąrašą ir asmens, kuriam daryta įtaka dėl teisėkūros, deklaracijų pildymo ir pateikimo taisyklių patvirtinimo“, o nuo 2022 m. sausio 1 d. - Asmens, kuriam daryta įtaka dėl teisėkūros, deklaracijų pildymo ir pateikimo taisyklėmis, patvirtintomis VTEK 2021 m. gruodžio 22 d. sprendimu Nr. KS-350 “Dėl prašymų įrašyti į asmenų, darančių įtaką teisėkūrai, sąrašą, prašymų išbraukti iš asmenų, darančių įtaką teisėkūrai, sąrašo, metinės skaidrių teisėkūros procesų ir asmens, kuriam daryta įtaka dėl teisėkūros, deklaracijų pildymo ir pateikimo taisyklių patvirtinimo“. Atlikus abiejų teisės aktų lyginamąją analizę matyti, kad Deklaracijų pildymo ir pateikimo procedūra iš esmės nepasikeitė, t. y. išvardinti konkretūs duomenys, kuriuos VRM

⁷ VRM lobistinės veiklos priežiūra. <https://vrmlrv.lt/lt/korupcijos-prevencija/lobistines-veiklos-prieziura>

vadovybė turi užpildyti Deklaracijoje dėl jam darytos įtakos teisėkūrai. Atitinkamai iki 2021 m. gruodžio 31 d. VRM vadovybė pildė Deklaracijos dėl jam darytos įtakos teisėkūrai formą, patvirtintą VTEK 2020 m. spalio 7 d. sprendimu Nr. KS-131 “Dėl asmens, kurio atžvilgiu vykdyta lobistinė veikla, deklaracijos, skaidrių teisėkūros procesų deklaracijos, asmens, kuriam daryta įtaka dėl teisėkūros, deklaracijos formų patvirtinimo“, nuo 2022 m. sausio 1 d. – Deklaracijos dėl jam darytos įtakos teisėkūrai formą, patvirtintą VTEK 2021 m. gruodžio 22 d. sprendimu Nr. KS-338 “Dėl prašymų įrašyti į asmenų, darančių įtaką teisėkūrai, sąrašą, prašymų išbraukti iš asmenų, darančių įtaką teisėkūrai, sąrašo, metinės skaidrių teisėkūros procesų ir asmens, kuriam daryta įtaka dėl teisėkūros, deklaracijų pildymo ir pateikimo taisyklių patvirtinimo. Atlikus abiejų teisės aktų lyginamąją analizę matyti, kad Deklaracijų pildymo ir pateikimo procedūra iš esmės nepasikeitė (papildyta nuostata „*teisinio reguliavimo sritis, kurioje siekiama daryti įtaką teisėkūrai*“), t. y. išvardinti konkretūs duomenys, kuriuos VRM vadovybė turi užpildyti Deklaracijoje dėl jam darytos įtakos teisėkūrai formoje. TPI 5² – 5³ straipsnių nuostatos įgalioja VTEK: 1) *sudaryti sąlygas VRM vadovybei savanoriškai per SKAIDRIS⁸ elektroninėmis priemonėmis deklaruoti informaciją apie jiems darytą įtaką dėl teisėkūros, 2) nustatyti deklaravimo tvarką ir 3) viešinti VRM vadovybės pateiktas Deklaracijas dėl teisėkūros.*

Svarbu pažymėti, kad ir aukščiau minėtuose teisės aktuose numatytas ir **asmeninės atsakomybės principas**, t. y. už Deklaracijoje dėl teisėkūros pateiktų duomenų tikrumą atsako deklaruojantis asmuo bei už neteisingų deklaruotinių duomenų nurodymą Deklaracijoje dėl teisėkūros įstatymų nustatyta tvarka atsako ją teikiantis asmuo (šiuo atveju VRM vadovybė).

TPI 5¹ – 5³ straipsnių nuostatos netaikomos **VRM darbuotojams** ir nenustato nei teisės nei pareigos deklaruoti ar nedeclaruoti jų atžvilgiu darytą įtaką dėl teisėkūros. Savo ruošu Antikorupcinio (etiško) elgesio taisyklėse taip pat nėra įtvirtinta jokių nuostatų šiuo aspektu. Apklausos metu gauti rezultatai parodė, kad 19 respondentų (arba 63 proc.) nurodė neturėję atvejų, kai jų atžvilgiu buvo daryta įtaka teisėkūrai, vienas respondentas 1 atvejį, o 10 respondentų – nežino.

VRM vadovybės teisių įgyvendinimas negali būti priežiūros vertinimo objektas, o VRM darbuotojai nėra įtakos teisėkūrai veiklos dalyviai, todėl nei VRM vadovybė, nei VRM darbuotojai nėra atliekamo KPTN objektai. Atsižvelgiant į tai, tolesnis KPTN šioje dalyje nebuvo atliktas.

Profesinių sąjungų vaidmuo lobistinės veiklos ir įtakos teisėkūrai srityse

Įvertinus šių dienų realijas išryškėja aiški tendencija – VRM teisėkūros veikloje aktyviai dalyvauja profesinės sąjungos. Vienas iš tokių didžiausių profesinių sąjungų susivienijimų Lietuvoje yra Nacionalinis pareigūnų profesinių sąjungų susivienijimas (toliau – NPPSS), jungiantis VRM sričiai priklausančias statutines įstaigas ir neabejotinai darantis itin didelę įtaką VRM teisėkūroje.

Kaip jau buvo paminėta ankstesnėje apžvalgos dalyje, LVĮ 7 straipsnis pateikia 12 veiklos formų, kurios nelaikytinos lobistine veikla. Viena iš lobistinei veiklai nepriskirtinų veiklos formų yra ***specialiuose įstatymuose tiesiogiai nurodytų viešųjų juridinių asmenų veikla, tenkinanti viešąjį interesą.***

Šios veiklos formos aspektu VTEK buvo išaiškinusios², kad *vertintina ne tik tai, kad viešasis juridinis asmuo (pvz., Lietuvos savivaldybių asociacija, Lietuvos advokatūra ir kt.) yra tiesiogiai nurodytas specialiuose įstatymuose, bet ir konkreti jų veikla turėtų tenkinti viešąjį interesą, t. y. pabrėžiamas ne tik veiklos pobūdis („tenkinanti viešąjį interesą“), bet ir specialusis subjektas (specialiuose įstatymuose tiesiogiai nurodyti viešieji juridiniai asmenys). Manytina, kad LVĮ 7 straipsnio 7 punkto nuostatose kalbama apie atvejus, jei pagal specialiuosius įstatymus veikiantys subjektai, įgyvendindami jiems įstatymais suteiktas ir tuose įstatymuose įvardytas teises, gina viešąjį interesą. Pagal Lietuvos Respublikos profesinių sąjungų įstatymą profesinės sąjungos yra savanoriškos, savarankiškos ir savaveiksmės organizacijos, atstovaujančios darbuotojų profesinėms darbo, ekonominėms, socialinėms teisėms ir interesams ir juos ginančios.*

⁸ SKAIDRIS – <https://skaidris.vtek.lt/public/home/main>; Prisijungimo laikas: 2023-07-20. Prie SKAIDRIS prisijungiama iš VTEK interneto tinklalapio www.vtek.lt, nustatant deklaruojančiojo asmens tapatybę per Elektroninius valdžios vartus.

Profesinių sąjungų veikla atitinka LVĮ 7 straipsnio 7 punkto nurodytą veiklos formą⁹, kuri nėra laikytina lobistine veikla, todėl pareigos deklaruoti veiklą pagal LVĮ ir/ar pagal TPĮ nėra. Savo ruoštu, jei profesinių sąjungų veiklai netaikomos LVĮ nuostatos, jos savanoriškai gali teikti VTEK prašymą įrašyti į asmenų, darančių įtaką teisėkūrai, sąrašą (SKAIDRIS duomenimis NPPSS nėra asmenų, darančių įtaką, sąraše¹⁰). Iš to seka, kad nors profesinių sąjungų daroma įtaka teisėkūrai yra akivaizdi, tačiau ji nėra LVĮ reguliavimo dalykas, todėl neatsispindi jokiam teisėkūros priežiūros formate.

5. Išvados:

1. Korupcijos pasireiškimo rizika lobistinės veiklos priežiūros srityje yra valdoma.
2. Lobistinės veiklos intensyvumas VRM darbuotojų atžvilgiu yra labai žemas, per analizuojamą laikotarpį buvo pateiktos tik 7 deklaracijos.
3. Antikorupcinio (etiško) elgesio taisyklių nuostatos neapima būtinų lobistinės veiklos priežiūros kontrolės etapų, t. y. nėra aiškiai reglamentuota kaip VRM padaliniuose yra užtikrinama vidinė lobistinės veiklos priežiūros kontrolė, tačiau rezoliucijų skyrimo, užduočių skirstymo nuostatos ir Antikorupcinio (etiško) elgesio 90 p. įtvirtintos darbuotojų pareigos sudaro prielaidas padalinių vadovams, valdyti galimus rizikos veiksnius.
4. Profesinių sąjungų įtaka teisėkūrai VRM veiklos srityse yra akivaizdi, tačiau pagal LVĮ 7 straipsnio 7 punkte nurodytą veiklos formą ji nelaikytina lobistine veikla. Profesinių sąjungų veikla darant įtaką teisėkūrai nėra LVĮ reguliavimo dalykas, todėl ši veikla neatsispindi jokiam teisėkūros priežiūros formate.

6. Pasiūlymai korupcijos rizikos veiksniams valdyti lobistinės veiklos priežiūros srityje:

1. Papildyti Antikorupcinio (etiško) elgesio taisyklių 90.8 p. nuostata, įpareigojančia darbuotojus apie neteisėtą lobistinę veiklą informuoti KPVTIS;
2. VRM teisėkūros grupių ir Administravimo departamento Teisės taikymo skyriaus darbuotojams suorganizuoti praktinį seminarą (diskusiją), kurio metu būtų VTEK pasidalintų gerąja praktika ir būtų aptartos esminės problemos.
3. KPTN išvadą paskelbti VRM interneto svetainėje.

7. Priedai:

1. Struktūrizuoto interviu (Apklauso) anketa, 3 lapai.

Vedėjas

Vidmantas Mečkauskas

Daina Mažeikienė, tel. 271 7352, el. p. daina.mazeikiene@vrm.lt

⁹ Profesinės sąjungos nelaikytinos nevyriausybiniėmis organizacijomis pagal Lietuvos Respublikos Nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatymo 2 straipsnio 3 dalies 4 punktą, todėl profesinių sąjungų teisėkūros veikla nėra kita LVĮ 7 straipsnio 11 punkte nurodyta veiklos forma – *viešosios naudos nevyriausybinių organizacijų veikla*.

¹⁰ SKAIDRIS: Darančių įtaką teisėkūrai sąrašas.

https://skaidris.vtek.lt/public/legislativeLobbyist/listPublic?filter=%7B%22page%22:1,%22pageSize%22:10,%22viewType%22:1,%22offenderType%22:%22LEGISLATIVE_LOBBYIST%22,%22orderBy%22:%22name%22,%22sortingOrder%22:%22asc%22,%22freeSearch%22:%22Nacionalinis%20pareig%C5%ABn%C5%B3%20profesini%C5%B3%20s%C4%85jung%C5%B3%20susivieni%22%7D

Struktūrizuoto interviu (Apklauso) anketa

Korupcijos prevencijos ir vidaus tyrimo skyrius (KPVTS) atlieka Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą lobistinės veiklos¹¹ priežiūros ir įtakos teisėkūrai priežiūros srityse (KPTN). Apklausa skirta darbuotojams, kurie dalyvauja rengiant, svarstant, priimant teisės aktų projektus. Apklausa yra anoniminė.

Iš anksto dėkojame už bendradarbiavimą.

1. Jūsų pareigos?

- Vadovas
- Neturintis pavaldžių asmenų

2. Ar per paskutinius metus buvo atvejų, kai Jūsų atžvilgiu buvo vykdyta¹² lobistinė veikla?

- Taip, buvo, → Kiek tokių atvejų per paskutinius metus atsimenate? ____ (įrašykite)
- Ne, nebuvo (jei nebuvo – pereikite prie 14 klausimo)
- Nežinau

3. Kokiu būdu Jūsų atžvilgiu buvo vykdyta lobistinė veikla? (Galimi keli atsakymo variantai)

- Žodinio teisės akto projekto nuostatų aptarimo su lobistu metu
- Rašytinio teisės akto projekto nuostatų aptarimo su lobistu metu
- Elektroninėmis priemonėmis teisės akto projekto nuostatų aptarimo su lobistu metu
- Nežinau

4. Kur Jūsų atžvilgiu buvo vykdyta lobistinė veikla? (Atsakymų variantų gali būti keli)

- Suplanuoto susitikimo su lobistu, į kurį buvote kviečiamas (-a), metu
- Dalyvavimo lobisto organizuojamame renginyje, į kurį buvote kviečiamas (-a), metu
- Asmeninio susitikimo su lobistu, lobistinės veiklos užsakovu, lobistinės veiklos naudos gavėju ir jų atstovais po darbo valandų neoficialioje aplinkoje (kavinėse, restoranuose ar kt.), į kurį buvote kviečiamas (-a), metu
- Nežinau
- Kita ____ (įrašykite)

5. Ar Jūsų atžvilgiu vykdytos lobistinės veiklos metu suplanavęs susitikti su lobistu ir/ar dalyvauti lobisto organizuojame renginyje¹³ visais atvejais vertinote, ar toks susitikimas ir/ar dalyvavimas nesukels interesų konflikto rizikos ir nekels abejonių dėl VRM veiklos skaidrumo?

- Taip
- Ne
- Nežinau

6. Ar Jūsų atžvilgiu vykdytos lobistinės veiklos metu suplanavęs susitikti su lobistu ir/ar dalyvauti lobisto organizuojame renginyje³ visais atvejais informavote savo tiesioginį vadovą ir gavote jo leidimą?

- Taip, informavau ir gavau tiesioginio vadovo leidimą susitikti su lobistu ir/ar dalyvauti lobisto organizuojame renginyje
- Taip, informavau ir gavau tiesioginio vadovo leidimą susitikti su lobistu ir/ar dalyvauti lobisto organizuojame renginyje, bet ne visais atvejais
- Ne, neinformavau ir negavau tiesioginio vadovo leidimą susitikti su lobistu ir/ar dalyvauti lobisto organizuojame renginyje
- Nežinau

7. Ar Jūsų atžvilgiu vykdytos lobistinės veiklos metu po suplanuoto susitikimo su lobistu ir/ar dalyvavimo lobisto organizuojamame renginyje, visais atvejais tiesioginiam vadovui teikėte informaciją apie įvykusį pokalbį ir/ar renginį?

- Taip, teikiau informaciją tiesioginiam vadovui
- Taip, teikiau informaciją tiesioginiam vadovui, bet ne visais atvejais
- Ne, neteikiau informaciją tiesioginiam vadovui
- Nežinau

¹¹ **Lobistinė veikla** – lobisto veiksmai, kuriais siekiama daryti įtaką Jums, kad lobistinės veiklos užsakovo ar lobistinės veiklos naudos gavėjo interesais būtų priimami arba nepriimami teisės aktai. **Lobistas** – fizinis asmuo, juridinis asmuo arba kita organizacija ar jų padalinys, vykdamas lobistinę veiklą.

¹² **Vykdyta lobistinė veikla** – konkretaus teisės akto projekto pradžios (žodinio ar rašytinio (taip pat ir elektroninėmis priemonėmis) teisės akto projekto nuostatų aptarimo su lobistu momentas ir, deklaravus vykdytą lobistinę veiklą, tolesnis bendradarbiavimas ir kontaktavimas su lobistu.

¹³ Išskyrus asmeninius susitikimus su lobistu, lobistinės veiklos užsakovu, lobistinės veiklos naudos gavėju ir jų atstovais po darbo valandų neoficialioje aplinkoje (kavinėse, restoranuose ar kt.), į kurį buvote kviečiamas (-a).

8. Ar Jūsų atžvilgiu vykdytos lobistinės veiklos metu visais atvejais deklaravote Jūsų atžvilgiu vykdytą lobistinę veiklą?

- Taip, deklaravau visais atvejais, → Kiek tokių atvejų per paskutinius metus atsimenate? ____ (įrašykite)
- Taip, deklaravau dalį atvejų
- Ne
- Nežinau

9. Kokius veiksmus, prieš deklaruoiant Jūsų atžvilgiu vykdytą lobistinę veiklą, atlikote? (Atsakymų variantų gali būti keli)

- Neatlikau jokių veiksmų, nes rėmiausi asmens pateikta informacija
- Tikrinau ar asmuo yra įrašytas į lobistų sąrašą
- Tikrinau ar asmuo yra deklaravęs lobistinę veiklą konkrečioje teisinio reguliavimo srityje
- Kita ____ (įrašykite)
- Nežinau

10. Ar Jūsų atžvilgiu vykdytos lobistinės veiklos metu visais atvejais teikėte lobistui prašomą informaciją, kurią jis turėjo teisę gauti¹⁴?

- Taip → Kiek tokių atvejų per paskutinius metus atsimenate? ____ (įrašykite)
- Ne
- Informacijos neprašė
- Nežinau

11. Ar Jūsų atžvilgiu vykdytos lobistinės veiklos metu visais atvejais kvietėte lobistą dalyvauti Jūsų rengiamame susitikime, posėdyje ar pasitarime dėl įstatymo ar poįstatyminio teisės akto projekto, kuriame jis turėjo teisę dalyvauti¹⁵?

- Taip, kviečiau lobistą dalyvauti rengiamame susitikime, posėdyje ar pasitarime, kuriame jis pageidavo dalyvauti
- Kiek tokių atvejų per paskutinius metus atsimenate? ____ (įrašykite)
- Taip, kviečiau lobistą dalyvauti rengiamame susitikime, posėdyje ar pasitarime, kuriame jis pageidavo dalyvauti, bet ne visais atvejais
- Ne, nekviečiau lobistą dalyvauti rengiamame susitikime, posėdyje ar pasitarime, kuriame jis pageidavo dalyvauti
- Ne, nekviečiau lobistą dalyvauti rengiamame susitikime, posėdyje ar pasitarime, nes jis nepageidavo jame dalyvauti
- Nežinau

12. Ar per paskutinius metus buvo atvejų, kai Jūsų atžvilgiu vykdytos lobistinės veiklos metu įtarėte, kad asmuo galbūt vykdo neteisėtą lobistinę veiklą¹⁶ ir/ar neteisėtus lobisto veiksmus¹⁷?

- Taip → Kiek tokių atvejų per paskutinius metus atsimenate? ____ (įrašykite)
- Ne (jei nebuvo – pereikite prie 14 klausimo)
- Nežinau

13. Kam teikėte informaciją apie galbūt neteisėtą lobistinę veiklą ir/ar neteisėtus lobisto veiksmus? (Atsakymų variantų gali būti keli)

- Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai
- KPPTS
- Nežinau

14. Ar per paskutinius metus susidūrėte su sunkumais siekiant nustatyti ar Jūsų atžvilgiu vykdyta lobistinė veikla?

- Taip
- Ne
- Nežinau

15. Su kokiais sunkumais Jūs susidūrėte siekiant nustatyti ar Jūsų atžvilgiu vykdyta lobistinė veikla?

¹⁴ **Lobistas turi teisę** iš valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų gauti informaciją apie rengiamus teisės aktų projektus pagal asmens prašymą įrašyti jį į lobistų sąrašą nurodytas teisinio reguliavimo sritis.

¹⁵ **Lobistas turi teisę** dalyvauti teisės aktų nustatyta tvarka rengiamuose susitikimuose, posėdžiuose, pasitarimuose dėl teisės akto projekto.

¹⁶ **Lobistinė veikla vertinama kaip neteisėta**, kai:

- 1) lobistas nedeklaruoja lobistinės veiklos šio įstatymo nustatyta tvarka;
- 2) lobistinę veiklą vykdo į lobistų sąrašą neįrašytas asmuo.

¹⁷ **Neteisėti lobisto veiksmai**, kai:

- 1) lobistas vienu metu atstovauja priešingų interesų turintiems lobistinės veiklos užsakovams;
- 2) lobistas pažadėjo atsilyginti, ar bandė teikti dovanas ar kitokį atlygį už priimtą ar nepriimtą teisės aktą, administracinį sprendimą.
- 3) kiti neteisėti veiksmai.

- Nėra visiškai aišku kas yra, o kas nėra lobistinė veikla
- Nėra visiškai aišku kaip nustatyti neteisėtą lobistinę veiklą ir/ar neteisėtus lobisto veiksmus
- Nėra visiškai aiškus lobistinės veiklos priežiūros procesas padalinyje
- Nežinau
- Kita (įrašykite)_____

16. Ar, Jūsų nuomone, reikalingi mokymai, kurie padėtų Jums nustatyti Jūsų atžvilgiu vykdytą lobistinę veiklą ir pasirinkti tinkamus veiksmus?

- Taip
- Ne
- Nežinau

17. Ar per paskutinius metus buvo atvejų, kai Jūsų atžvilgiu buvo daryti įtaką teisėkūrai pagal Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymą (TPĮ)¹⁸?

- Taip → Kiek tokių atvejų per paskutinius metus atsimenate? ____ (įrašykite)
- Ne
- Nežinau

VRM padalinių vadovus prašome papildomai atsakyti į žemiau pateikiamus klausimus:

18. Ar savo padalinyje vykdate vidinę lobistinės veiklos priežiūros kontrolę?

- Taip
- Kontrolę vykdu iš dalies → Kokios kontrolės dalies nevykdote? ____ (įrašykite)
- Ne, tokios kontrolės nevykdau → Kodėl? ____ (įrašykite)
- Negaliu atsakyti kas yra vidinė lobistinės veiklos priežiūros kontrolė
- Nežinau

19. Ar per paskutinius metus buvo atvejų, kai į Jus kreipėsi lobistas su skundu dėl jo teisių² apribojimo ar pažeidimo?

- Taip → Kiek tokių atvejų per paskutinius metus atsimenate? ____ (įrašykite)
- Ne
- Nežinau

20. Ar per paskutinius metus buvo atvejų, kai Jūsų padalinio darbuotojas galbūt nesilaikė lobistinės veiklos priežiūrą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų (pavyzdžiui, nedeklaravo jo atžvilgiu vykdytos lobistinės veiklos, be Jūsų leidimo susitikinėjo su lobistu ir pan.)?

- Taip → Kiek tokių atvejų per paskutinius metus atsimenate? ____ (įrašykite)
- Ne
- Nežinau

21. Kam teikėte informaciją apie lobistinės veiklos priežiūrą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų galimą nesilaikymą? (Atsakymų variantų gali būti keli)

- Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai
- KPPTS
- Nežinau
- Kita (įrašykite)_____

Dėkojame, kad dalyvavote.

¹⁸ TPĮ 5¹ straipsnis reglamentuoja Asmens, siekiančio daryti įtaką teisėkūrai, savanoriško deklaravimo procedūrą, teises ir pareigas, kurias įgyvendina darydamas įtaką teisėkūrai: siūlant nustatyti naują ar keisti esamą teisinį reguliavimą nurodant šio teisinio reguliavimo nustatymo ar keitimo tikslus ir pagrindines teisinio reguliavimo nuostatas.